

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΥΠΕΛΛΟ FIFA

Παγκόσμιο Κύπελλο ΦΙΦΑ

Ίδρυση	1930
Αριθμός ομάδων	32 (στην τελική φάση) 204 (στα προκριματικά του 2010)
Τρέχων κάτοχος	 Ισπανία (1ος τίτλος)
Περισ. κατακτήσεις	 Βραζιλία (5 τίτλοι)
Ιστοσελίδα	Επίσημη ιστοσελίδα

Προκριματική φάση 2014

Παγκόσμιο Κύπελλο FIFA

- ▣ Το Παγκόσμιο Κύπελλο ποδοσφαίρου (αγγλικά: *FIFA World Cup*) ή αλλιώς Μουντιάλ είναι μια ποδοσφαιρική διοργάνωση, η οποία πραγματοποιείται κάθε τέσσερα χρόνια υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (FIFA). Σε αυτήν παίρνουν μέρος οι εθνικές ομάδες των χωρών μελών της ομοσπονδίας, οι οποίες κατάφεραν να προκριθούν ύστερα από προκριματικούς αγώνες. Θεωρείται η κορυφαία ποδοσφαιρική διοργάνωση, η οποία καταφέρνει να προσελκύσει πλήθος θεατών, τηλεθεατών και χορηγών.

Ιστορία

- ▣ Αν και η πρώτη ποδοσφαιρική ομάδα στον κόσμο δημιουργήθηκε το 1857 (Sheffield Football Club), μόλις το 1905 έγινε η πρώτη συζήτηση για τη δημιουργία ενός παγκόσμιου ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος από τη FIFA (Παγκόσμια Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία).
- ▣ Το ποδόσφαιρο έκανε την πρώτη παγκόσμια εμφάνισή του στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1908 στο Λονδίνο, αγώνες οι οποίοι δεν στέφθηκαν με επιτυχία. Όμως 13 χρόνια αργότερα ο Ζιλ Ριμέ εκλέχθηκε πρόεδρος της FIFA και ονειρεύτηκε όλος ο πλανήτης να ενωθεί με μία ποδοσφαιρική μπάλα, επιδιώκοντας να μιλήσουν όλοι τη "γλώσσα του ποδοσφαίρου". Έτσι το 1928, υπό την εποπτεία και προεδρία του Ριμέ, μία 5μελής επιτροπή (Μπονέ, Μείσλ, Ντελονέ, Φερετί και Λίνεμαν) σχεδίασε τη δημιουργία του Πρώτου Παγκοσμίου Κυπέλλου. Οι προτάσεις, που διαδέχονταν η μία μετά την άλλη, εγκρίθηκαν και ο Μπονέ έγινε ο πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του Παγκοσμίου Κυπέλλου. Η χώρα στην οποία αποφασίστηκε τελικά να διοργανωθεί το πρώτο παγκόσμιο κύπελλο ήταν η Ουρουγουάη, παρά τις αντιρρήσεις πολλών ευρωπαϊκών χωρών, οι οποίες απείλησαν με αποχή τους από τη διοργάνωση εάν αυτή διεξαγόταν σε χώρα της Λατινικής Αμερικής.
- ▣ Τελικώς, στις 7 Ιουλίου 1930 έγινε η πρώτη κλήρωση για τους 4 ομίλους του Παγκοσμίου Κυπέλλου με μόνο 13 ομάδες να συμμετέχουν, ενώ 6 μέρες αργότερα το σφύριγμα του διαιτητή Ντομίνγκο Λομπάρντι ξεκίνησε τον αγώνα μεταξύ Μεξικού και Γαλλίας. Στο 19ο λεπτό ο Γάλλος Λοράν άνοιξε το σκορ και έγινε ο πρώτος παίκτης που σκόραρε σε παγκόσμιο κύπελλο, σε έναν αγώνα όπου οι Γάλλοι επικράτησαν τελικά με 4-1.

Προκριματική Φάση

- Από το δεύτερο μουντιάλ του 1934, θεσπίστηκε η προκριματική φάση για να ορίζονται οι ομάδες που θα μετέχουν στην τελική φάση. Η προκριματική φάση γίνεται σε κάθε ηπειρωτική ζώνη (Αφρική, Ασία, Βόρεια και Κεντρική Αμερική και Καραϊβική, Νότια Αμερική, Ωκεανία, Ευρώπη) που επιτηρούνται από τις αντίστοιχες συνομοσπονδίες τους. Η FIFA ορίζει εκ των προτέρων τον αριθμό των θέσεων για κάθε ζώνη, που οδηγεί στην τελική φάση του Παγκοσμίου Κυπέλλου. Ο αριθμός αυτός προκύπτει τόσο από τη σχετική δυναμική των εθνικών ομάδων που μετέχουν στην εκάστοτε συνομοσπονδία, όσο και από την πίεση που ασκούν οι τελευταίες στην FIFA.
- Η διαδικασία των προκριματικών ξεκινά δύο χρόνια πριν την έναρξη της τελικής φάσης. Οι δομές των προκριματικών τουρνουά διαφέρουν ανάμεσα στις ηπειρωτικές ζώνες. Συνήθως, μία ή δύο θέσεις αποδίδονται στους νικητές διηπειρωτικών play off. Για παράδειγμα, ο νικητής της ζώνης της Ωκεανίας παίζει διπλό αγώνα (play off) με τον πέμπτο της ζώνης της Νοτίου Αμερικής, για να προκύψει η ομάδα που θα πάρει το εισιτήριο για τα τελικά
- Από το 1938 και ύστερα, οι διοργανώτριες χώρες παίρνουν αυτόματα μια θέση για τα τελικά, χωρίς να αγωνίζονται στην προκριματική φάση. Αυτό το προνόμιο είχαν κι οι νικήτριες χώρες για να υπερασπιστούν τον τίτλο τους στο επόμενο μουντιάλ, αλλά από το 2006 καταργήθηκε. Πλέον κι οι νικήτριες χώρες αγωνίζονται κανονικά στα προκριματικά της αντίστοιχης ηπειρωτικής τους ζώνης.

Τελική φάση

- Στη σημερινή τελική φάση του Μουντιάλ μετέχουν 32 εθνικές ομάδες που αγωνίζονται για έναν περίπου μήνα στα γήπεδα της διοργανώτριας χώρας (ή χωρών, αν πρόκειται για συνδιοργάνωση). Η τελική φάση, με τη σειρά της, χωρίζεται σε δυο επιμέρους φάσεις, σε αυτή των ομίλων και των νοκ άουτ αγώνων.
- Στη φάση των ομίλων, οι ομάδες χωρίζονται σε οκτώ ομίλους των τεσσάρων ομάδων. Οι οκτώ καλύτερες ομάδες του μουντιάλ (που προκύπτουν με βάση τη βαθμολογία της FIFA αλλά και την απόδοσή τους στα προηγούμενα μουντιάλ) μπαίνουν επικεφαλής σε κάθε όμιλο. Οι υπόλοιπες ομάδες κατανέμονται τυχαία. Από το μουντιάλ του 1998, έχουν θεσπιστεί περιορισμοί για να διασφαλίσουν ότι κανένας όμιλος δεν θα περιέχει 2 ευρωπαϊκές ομάδες, ή περισσότερες από μία ομάδα από κάθε άλλη συνομοσπονδία. Έτσι, η κάθε ομάδα δίνει τρεις αγώνες στον όμιλό της, ενώ στον τελευταίο γύρο (τρίτος αγώνας) οι αγώνες του ομίλου γίνονται ταυτόχρονα ώστε να είναι δίκαιο για όλες τις ομάδες.
- Η φάση των αγώνων νοκ άουτ διεξάγεται με μονούς αγώνες, από τους οποίους προκύπτει ένας νικητής. Αν υπάρξει ισοπαλία, τότε ακολουθεί παράταση του αγώνα και αν χρειαστεί εκτελούνται και πέναλτι. Η φάση των νοκ άουτ ξεκινά από τον "γύρο των 16", στον οποίο ο νικητής του κάθε ομίλου αντιμετωπίζει τον δεύτερο άλλου ομίλου. Μετά ακολουθούν τα
- προημιτελικά, τα ημιτελικά και ο μεγάλος τελικός. Οι ομάδες που ηττώνται στα ημιτελικά αγωνίζονται στον μικρό τελικό για την τρίτη θέση.

Επιλογή διοργανωτών

- Η διοργάνωση των πρώτων μουντιάλ δίνονταν στις χώρες κατά τη διάρκεια των συναντήσεων της συνέλευσης της FIFA. Η επιλογή της τοποθεσίας διεξαγωγής των αγώνων υπήρξε τότε πεδίο αντιπαράθεσης, ιδιαίτερα ανάμεσα στις χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Ευρώπης, τα δύο ποδοσφαιρικά κέντρα της εποχής, αλλά και του σήμερα. Κι αυτό γιατί τις δύο ηπείρους χώριζε ταξίδι τριών εβδομάδων με πλοίο. Για παράδειγμα, η επιλογή της Ουρουγουάης ως τη χώρα που θα διοργάνωνε το πρώτο μουντιάλ, οδήγησε στη συμμετοχή μόνο τεσσάρων ευρωπαϊκών εθνικών ομάδων στο τουρνουά. Τα δύο επόμενα Παγκόσμια Κύπελλα διεξήχθησαν στην Ευρώπη και ιδιαίτερα η απόφαση για το δεύτερο συνεχόμενο μουντιάλ στην Ευρώπη το 1938, αποτέλεσε πεδίο διαμάχης, καθώς οι αμερικάνικες ομάδες ήθελαν το μουντιάλ να εναλλάσσεται διαδοχικά ανάμεσα στις δύο ηπείρους. Το αποτέλεσμα ήταν οι εθνικές ομάδες της Αργεντινής και της Ουρουγουάης να μποϊκοτάρουν το Παγκόσμιο Κύπελλο του 1938, στη Γαλλία.
- Μετά το Παγκόσμιο Κύπελλο του 1958, για να αποφευχθούν μελλοντικές αντιπαραθέσεις και μποϊκοτάζ, η FIFA αποφάσισε την εναλλάξ διοργάνωση από χώρες των δύο ηπείρων, μέχρι και το μουντιάλ της Γαλλίας του 1998. Το Παγκόσμιο Κύπελλο του 2002, το οποίο συνδιοργανώθηκε από την Ιαπωνία και τη Νότια Κορέα, ήταν το πρώτο που διεξήχθη στην Ασία (και γενικότερα το πρώτο σε χώρα εκτός Ευρώπης και Αμερικής), ενώ το μουντιάλ του 2010 στη Νότια Αφρική ήταν το πρώτο που διοργανώθηκε από αφρικάνικο κράτος.
- Το 2003, προσδιορίστηκε η Νότια Αμερική ως η ήπειρος όπου θα διεξαχθεί το μουντιάλ του 2014 και εκλήθησαν να τοποθετηθούν τα μέλη της νοτιοαμερικανικής συνομοσπονδίας για την πρόταση της FIFA. Πολύ σύντομα όλα τα κράτη υποστήριξαν την υποψηφιότητα της Βραζιλίας για να αναλάβει τη διοργάνωση και (έστω και ανεπίσημα) είχε επί της ουσίας καθοριστεί ο διοργανωτής του Παγκόσμιου Κυπέλλου του 2014, με τη Βραζιλία να αναλαμβάνει τελικά και επισήμως τη διοργάνωση.
- Το σύστημα επιλογής της διοργανώτριας χώρας εξελίχθηκε έτσι ώστε σήμερα η επιλογή γίνεται από μια ειδική επιτροπή της FIFA. Η επίσημη επιλογή γίνεται έξι χρόνια πριν τη διεξαγωγή του τουρνουά.

Μουντιάλ και τηλεόραση

- ▣ Το πρώτο Παγκόσμιο Κύπελλο που καλύφθηκε από την τηλεόραση ήταν του 1954. Σήμερα το μουντιάλ αποτελεί το αθλητικό γεγονός που έχει τη μεγαλύτερη τηλεθέαση στον κόσμο, ξεπερνώντας ακόμα και τους Ολυμπιακούς αγώνες. Οι τηλεθεατές που παρακολούθησαν το παγκόσμιο κύπελλο του 2002 έφτασαν τα 28,2 δισεκατομμύρια, ενώ τον τελικό παρακολούθησαν 1,1 δις άνθρωποι. Την κλήρωση των ομίλων εκείνου του μουντιάλ παρακολούθησαν 300 εκατομμύρια τηλεθεατές.
- ▣ Κάθε μουντιάλ συνήθως έχει τη δική του μασκότ. Ο *Γουϊλι*, στη διοργάνωση του 1966, ήταν η πρώτη μασκότ σε μουντιάλ. Οι μασκότ του 2006 ήταν ο *Γκολέο* το λιοντάρι κι ο *Πίλε* η μπάλα

Τροπαιούχοι των μουντιάλ

1930	Ουρουγουάη
1934	Ιταλία
1938	Ιταλία
1950	Ουρουγουάη
1954	Δ.Γερμανία
1958	Βραζιλία
1962	Βραζιλία
1966	Αγγλία
1970	Βραζιλία

1974	Δ.Γερμανία
1978	Αργεντινή
1982	Ιταλία
1986	Αργεντινή
1990	Δ.Γερμανία
1994	Βραζιλία
1998	Γαλλία
2002	Βραζιλία
2006	Ιταλία
2010	Ισπανία